

Umeå backade om valfria kurser efter utvärdering

Reformen av läkarprogrammet i Umeå för fyra år sedan har följts upp med en systematisk och i vissa avseenden unik utvärdering. Bland annat har man haft en dialog med avnämare som Socialstyrelsen och patienter. Ledningen är i stort sett nöjd med förnyelsen, men på vissa områden har man backat, exempelvis när det gäller de valfria kurserna.

II – Överlag har vi lyckats väl med de målsättningar vi har haft med den nya utbildningsplanen. Men man gör inte en sådan stor förändring en gång för alla. Det är en dynamisk process, och där har utvärderingarna varit till stor nytta, säger Christina Lindén, ordförande i programkommittén för läkarutbildningen på Umeå universitet.

Som LT beskrev i förra numret genomför samtliga medicinska fakulteter i landet stora och ganska likartade förändringar av läkarprogrammen. Det handlar bland annat om studentaktiverande pedagogik, integration på olika nivåer, valfria kurser, fördjupnings-/examensarbete och begränsningar av kärnämnen. Omläggningen i Umeå är inte den mest radikala, men fakulteten har tillsammans med Linköping kommit långt.

När beslutet om en förändring fattades år 2000 bestämde man sig för att göra en utvärdering som skulle vara kontinuerlig och mer fokuserad på det kvalitativa än på det kvantitativa. Man ville dels inhämta synpunkter på hela utbildningen, snarare än ha enstaka kursutvärderingar, dels föra en dialog om utbildningen med representanter för tio intressenter som Högskoleverket, arbetsgivare, patienter, medarbetare, forskarutbildare och Läkarförbundet.

Nytt slags utvärdering gav nyttig dialog

– Utvärderingar utgår ofta från att det finns en gemensam syn på vad som är viktigt med utbildningen. Men när vi intervjuat intressenterna – såvitt jag vet är vi de enda i Sverige som har gjort det – framkommer perspektiv på utbildningen som de utvärderingsansvariga själva inte tänkt på. Exempelvis undrade intressenterna vilken vetenskapssyn som genomsyrar utbildningen, och det hade lärarna svårt att svara på. Därmed har vi fått igång en dialog om förändringarna som varit nyttig, förklarar Mona Fjellström,

pedagogisk konsult för läkarutbildningen i Umeå. Tills vidare är två utvärderingar genomförda, riktade till studenter och lärare på termin 1–4 och 5–8. Här framkom brister i den case-metodik som införts i hela utbildningen.

Pedagogik avspeglas inte i examina

– Studenterna tyckte att pedagogiken var spännande, men ansåg att den inte avspeglades i examina. Dessa var uppbyggda kring raka kunskapsfrågor och relaterade till traditionell pedagogik. Vi har också fått rätta i core curriculum. Initialt skar vi ner på alla tidigare kurser, men utvärderingarna visade att belastningen var ojämnt fördelad och att sammanhanget, integrationen, inte var optimal, säger Mona Fjellström.

Lär sig studenterna rätt saker?

Nedskärningar av tidigare core curriculum är det som på många utbildningsorter väckt mest oro bland lärare och studenter. I Umeå har cirka 30 poäng ersatts av nya moment, exempelvis mer professionell utveckling och vård utanför sjukhus. Lär sig studenterna rätt saker, och i tillräcklig grad? I dagsläget kan Umeå inte säga något säkert om detta.

– Resultaten från examina visar att studenterna klarar sig bra, och lärarna är nöjda. Men vi har inte gjort en systematisk utvärdering av curriculum eller kunskapsnivån. Vi kan heller inte jämföra med hur utbildningen fungerade tidigare, eftersom dagens examina är annorlunda. Men när de första studenterna varit färdiga läkare i ett par år gör vi en ny utvärdering. Förhoppningsvis får vi då veta hur väl de fungerar i yrkeslivet.

För få studenter till profilkurserna

På termin 9 och 10 infördes valfria, så kallade profilkurser om tre poäng: rättsmedicin, där man bland annat studerade kriminalromaner i ett rättsmedicinskt perspektiv, modern intensivvård och ortopedi på akuten.

– Syftet var just att studenterna skulle kunna välja mellan kurser och profile-

I Läkartidningen 9/2005 beskrevs de stora och ganska likartade förändringar av läkarutbildningen som genomförs vid samtliga medicinska fakulteter.

ra sig åt olika håll. Vi har plockat bort dem av flera skäl. Många studenter fick kurser som de redan fått tillgodoräknade. Det betydde att vi fick för få studenter till kurserna vi erbjöd, och det betalade sig dåligt. Samtidigt förstod vi av studenterna att de önskade längre sammanhängande kliniska placeringar, och då tog vi bort dessa kurser. Men jag är inte främmande för att införa dem igen. Och vi har fortfarande valbarhet i projektarbetet på tio poäng, som för övrigt har fallit mycket väl ut, säger Christina Lindén.

»Förankra, förankra, förankra«

Vilka råd har hon till de andra fakulteterna i Sverige som i en del fall brottas med att få acceptans för nya utbildningsplaner?

– Förankra, förankra, förankra, framför allt hos lärare, men också hos studenterna. Jag vet inte om processen gått lättare hos oss än hos de andra, men vi har engagerat väldigt många, vilket gjort att de aktivt deltagit i omläggningen. Men visst har vi fortfarande de som är kritiska, så är det alltid.

Björn Ramel
frilansjournalist